

Advies

Vlaamse begrotingsmiddelen voor O&O

Brussel, 21 maart 2016

Advies op eigen initiatief

Decretale opdracht: SERV-decreet 7 mei 2004 art. 11 (overlegfunctie)

Goedkeuring raad: 21 maart 2016

Contactpersoon: Tim Buyse - tbuyse@serv.be

De heer Philippe MUYTERS
Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport
Martelaarsplein 7
1000 BRUSSEL

contactpersoon

Tim Buyse
tbuyse@serv.be

ons kenmerk

SERV_BR_20160321_Begrotingsmiddelen_O&O_TB

Brussel

21 maart 2016

Vlaamse begrotingsmiddelen voor O&O

Mijnheer de minister

Het werkprogramma 2016 van de SERV bevat het engagement om op structurele wijze de **Vlaamse begrotingsmiddelen voor innovatie en O&O** te analyseren en op te volgen.

De Europa-2020-strategie omvat het doel om tegen 2020 ten minste 3% van het BBP aan O&O te spenderen. In dit kader wordt algemeen aanvaard dat Europese overheden er naar streven om 1% van de O&O-financiering voor hun rekening te nemen terwijl het bedrijfsleven de overige 2% voor zijn rekening neemt. Ook Vlaanderen engageerde zich met het Innovatiepact in 2003 en het Pact 2020 in 2009 om de 3% O&O-norm te behalen tegen 2020. Ondanks het feit dat deze kwantitatieve normen geen doel op zich mogen vormen, blijft het nastreven ervan wel een noodzakelijke voorwaarde om te komen tot een meer innovatief en competitief Vlaanderen.

Op 17 december 2015 bracht de VRWI zijn jaarlijks advies uit bij de begroting Wetenschap en Innovatie. De VRWI benadrukte hierin dat de Vlaamse Regering met haar publieke O&O-uitgaven een belangrijke hefboom creëert om private O&O-bestedingen te mobiliseren. Daartoe vraagt de VRWI dat het groeipad aan EWI-middelen structureel moet worden ingezet op O&O.

In 2015 voorzag de Vlaamse overheid (stricto sensu) vanuit de begroting € 1,3 mld. aan middelen voor O&O, wat neerkomt op 0,55% van het geraamde Vlaamse BBP. De totale Vlaamse O&O-kredieten (d.i. inclusief het Vlaams aandeel in de federale O&O-kredieten en in de kredieten van de EU-onderzoeksprogramma's) bedroegen € 1,77 mld., ofwel 0,74% van het Vlaamse BBP. Dit is een daling in vergelijking met 2014 en min of meer status quo met 2013. De SERV berekende echter dat, zelfs indien het aangekondigde **groeipad aan EWI-middelen**, dat tegen 2019 moet resulteren in een totaal recurrent bedrag van € 500 mln. aan bijkomende middelen¹, volledig wordt aangewend voor O&O, het beoogde doel van 1% publiek gefinancierde O&O-bestedingen niet zal behaald worden.

¹ en dus gecumuleerd over de volledige legislatuur € 1 mld. aan extra middelen.

Om de doelstelling van 1% tegen 2020 te behalen zal volgens de SERV, bovenop het reeds voorziene groeipad van € 500 mln. tussen 2015 en 2019, in 2020 (minimaal) **een extra opstap van € 389 mln. vereist** zijn. Indien de inspanning evenredig verdeeld wordt over jaarlijkse opstappen impliceert dit dat vanaf 2017 jaarlijks ongeveer € 98 mln. aan vereiste additionele middelen (d.i. bovenop het reeds voorziene groeipad) door de Vlaamse Regering zou moeten geïnvesteerd worden om uiteindelijk in 2020 de afgesproken Europese doelstelling van 1% te behalen. Gelet op de omvang van de vereiste inspanning pleit de SERV er in ieder geval voor deze te spreiden over de jaren voorafgaand aan 2020, zodat de volgende Vlaamse Regering niet met een onmogelijke uitdaging wordt geconfronteerd. Er zijn hiervoor evenwel verschillende groeipaden denkbaar.

Bovenstaande schatting is bovendien eerder conservatief. Enerzijds leren de begrotingen van 2015 en 2016 dat niet alle bijkomende middelen worden toegewezen aan O&O: voor 2015 werd slechts de helft van de voorziene opstap van € 20 mln. aan O&O toegewezen; voor 2016 slechts € 8 mln. van de € 25 mln. aan gecumuleerde opstappen. Anderzijds kan het groeipad, dat niet decretaal verankerd is, nog onderhevig zijn aan besparingen. In elk geval zijn nog grote inspanningen nodig, wil de Vlaamse overheid het engagement van 1%-publieke O&O-financiering tegen 2020 waarmaken.

De SERV beklemtoont het belang van het behalen van het **streefdoel van 1% publieke O&O-financiering**, maar dit hoeft voor de Raad niet te betekenen dat alle middelen binnen het vandaag voorziene groeipad moeten worden toegekend aan O&O. De SERV vraagt evenwel snel duidelijkheid over de verdeling van de voorziene middelen tussen O&O enerzijds en economisch beleid anderzijds.

Gerelateerd aan bovenstaande wenst de SERV een uitdrukkelijke vraag te stellen naar meer **transparantie** bij het opmaken van de begroting inzake de middelen die worden voorbehouden voor O&O respectievelijk economisch beleid. Dit is, zeker ten gevolge van de herstructurering van het EWI-landschap en de toegenomen verstrengeling van economische en innovatieve instrumenten en begrotingsmiddelen, noodzakelijk om een grondige analyse van de beleidsintenties mogelijk te maken.

Tot slot wenst de SERV hierbij eveneens zijn **toekomstambities** uit te zetten. Dit SERV-advies is een eerste stap in een meer permanent traject van opvolging van de begrotingsmiddelen die bestemd worden voor innovatie en O&O. De SERV zal zijn toekomstige analyses en advisering binnen een ruimere sociaal-economische context situeren waarbij ook de link naar het economisch beleid en de sociaal-economische meerwaarde wordt gelegd. Concreet zal dit traject zich jaarlijks vertalen in een beleidsadvies t.a.v. de Minister voor Werk, Economie, Innovatie en Wetenschapsbeleid. De SERV zal hierbij in nauw contact treden met o.a. het Departement EWI en het Federaal Wetenschapsbeleid.

Hoogachtend

Pieter Kerremans
administrateur-generaal

Karel Van Eetvelt
voorzitter

Bijlage: Achtergrondnota O&O in Vlaanderen

Achtergrondnota

O&O in Vlaanderen

Brussel, 21 maart 2016

Inhoud

Inhoud	7
Achtergrondnota O&O in Vlaanderen	8
1 Inleiding.....	8
2 Enkele definities	8
3 Beleidsachtergrond	9
4 België in Europees perspectief.....	10
5 Cijfers voor Vlaanderen.....	12
5.1 Resultaten op basis van de O&O-enquêtes	12
5.2 Analyse van de begrotingskredieten (<i>GBARD</i>)	13
5.2.1 Vlaamse O&O-kredieten sinds 2010	13
5.2.2 Gesimuleerd groeipad 2016-2020.....	14
6 Horizontaal Begrotingsprogramma Wetenschapsbeleid	16
Lijst met figuren en tabellen	18

Achtergrondnota O&O in Vlaanderen

1 Inleiding

Deze achtergrondnota werd opgemaakt door het SERV-Secretariaat ter ondersteuning van het sociaal-economisch overleg en de beleidsadvisering door de sociale partners in de SERV². Het cijfermateriaal, interpretaties en conclusies die hieruit volgen vallen volledig onder de verantwoordelijkheid van het SERV-Secretariaat en kunnen op geen enkele wijze toegeschreven worden aan de Raad, een organisatie vertegenwoordigd in de Raad of een lid van de Raad. Deze achtergrondnota dient specifiek ter voorbereiding van het advies van de SERV over de Vlaamse begrotingsmiddelen voor O&O.

2 Enkele definities

Om het niveau van O&O in een land/regio te meten wordt gebruik gemaakt van een set van standaardmaatstaven:

■ Indeling volgens **uitvoeringssector**:

- *GERD*: Gross Domestic Expenditure on R&D: totale O&O-uitgaven in een land/regio
- *BERD*: Business Expenditure on R&D: O&O 'performed' door het bedrijfsleven inclusief collectieve onderzoekscentra (coc)
- *HERD*: Higher Education Expenditure on R&D: O&O 'performed' in de sector hoger onderwijs (d.i. universiteiten, onderzoeksinstituten bij universiteiten en hogescholen)
- *GOVERD*: Government Expenditure on Intramural R&D: O&O 'performed' in de overheidssector
- *PNP*: Private Not-for-Profit Organizations' Expenditure on R&D

$$GERD = BERD + HERD + GOVERD + PNP$$

■ Indeling volgens **financiering**:

- Publieke financiering geraamd via (1) O&O-enquêtes of (2) *GBARD*: government budget appropriations or outlays on R&D (gebaseerd op O&O-overheidskredieten) (zie ook paragraaf 3)
- Private financiering

■ **O&O-intensiteit** wordt gemeten als *GERD* in percentage van het BBP van het land of de regio: *GERD/BBP*

Internationale definities:

- **Onderzoek en Ontwikkeling (O&O)**: elke wetenschappelijke activiteit die tot doel heeft wetenschappelijke kennis te ontwikkelen (fundamenteel onderzoek), toepasbaar te maken (toepassingsgericht onderzoek) en ze toe te passen (ontwikkeling)
- **Onderwijs en Vorming (O&V)**: financiering van de wetenschappelijke opleidingen

² Contactpersoon voor deze achtergrondnota is Tim Buyse (tbuyse@serv.be – 02 209 01 23)

- **Wetenschappelijke en Technologische Dienstverlening (W&T):** activiteiten m.b.t. onderzoek en ontwikkeling, die bijdragen tot het genereren, verspreiden en toepassen van wetenschappelijke en technische kennis.

3 Beleidsachtergrond

De Barcelona-doelstelling impliceert het doel om tegen 2020 ten minste 3% van het BBP aan O&O uit te geven. Ze heeft dus betrekking op de totale uitgaven voor onderzoek en ontwikkeling (=GERD). In dit kader wordt algemeen aanvaard dat (i) Europese overheden streven om 1% van de O&O-financiering voor hun rekening te nemen en (ii) het bedrijfsleven de overige 2% voor zijn rekening neemt. Het betreft dus de verhouding van de publiek (=GBARD) t.o.v. privaat gefinancierde uitgaven voor O&O.

Ook Vlaanderen engageerde zich met het Innovatiepact in 2003 en het Pact 2020 in 2009 om de 3% O&O-norm te behalen tegen 2020. Op Vlaams niveau wordt de voortgang opgevolgd door ECOOM en het departement EWI (Vlaams indicatorenboek, Speurgids Ondernemen & Innoveren ...)

- **Doelstelling 1:** $GERD/BBP = 3\%$

- **Doelstelling 2:** $GBARD/BBP = 1\%$

De bepaling van het aandeel van de publieke en private sector in de financiering van de O&O-uitgaven kan gebeuren op twee manieren. Een eerste is op basis van O&O-enquêtes zoals uitgevoerd in overeenstemming met de Frascati Manual^{3,4} en waarin een procentuele verdeling van de O&O-uitgaven per financieringsbron wordt gerapporteerd. M.a.w. er wordt een indicatie gegeven van het aandeel van GERD gefinancierd door de overheid. Het voordeel van deze statistieken is dat ze de werkelijke O&O-uitgaven gedurende de voorbije jaren weergeven. Het nadeel is dat enquêteresultaten slechts enkele jaren na datum beschikbaar zijn, wat het moeilijk maakt actuele conclusies te trekken. Ook moeilijkheden bij respondenten om hun subsidies die ten laste zijn van de overheid onder te brengen in de gepaste begrotingsrubriek, kunnen vertekeningen opleveren.

Een tweede benadering gebeurt op basis van de overheidsinspanningen aan de hand van GBARD, ofwel de budgetten die door de overheid specifiek worden uitgetrokken door O&O. Omdat GBARD effectieve uitgaven betreffen, zijn ze dus minder precies. GBARD omvat O&O gefinancierd door de overheid en verricht in de overheidsinstellingen maar ook O&O gefinancierd door de overheid en verricht in andere uitvoeringssectoren (bedrijven, universiteiten ...) en het buitenland (inclusief internationale organisaties).

De concrete uitwerking van het Frascati-concept 'budgettaire overheidskredieten voor O&O' werd in België vastgelegd in de overeenkomst "Federaal overzicht van de begrotingskredieten voor wetenschapsbeleid en de uitgaven voor O&O door Belgische overheden (1993)". De berekeningen gebeuren door de Federale Overleggroep CFS/STAT en het Federaal

³ OECD (2002) Frascati Manual: Proposed Standard Practice for Surveys on Research and Experimental Development, 6th edition, ISBN 978-92-64-19903-9

⁴ OECD (2015) Frascati Manual 2015: Guidelines for collecting and reporting data on research and experimental development, ISBN 978-92-64-23901-2

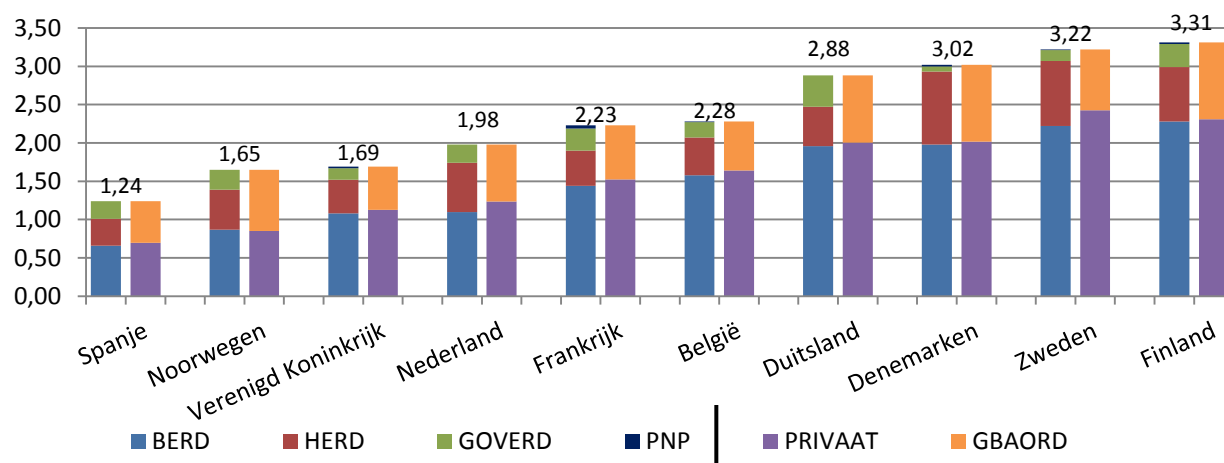
Wetenschapsbeleid. Voor Vlaanderen worden de gegevens aangereikt door het Departement EWI na overleg met de individuele beleidsdomeinen.

4 België in Europees perspectief

Figuur 1 toont de totale uitgaven voor O&O en de samenstelling ervan in een selectie van Europese landen voor 2013 (het recentst beschikbare jaar op moment van verzamelen van de data). De cijfers zijn uitgedrukt in % van het BBP. België bekleedt een intermediaire positie met een O&O-intensiteit van 2,28%. Het wordt daarbij voorbij gegaan door Duitsland (2,88%) en drie Scandinavische landen (Denemarken, 3,02%; Zweden, 3,22%; Finland, 3,31%).

Het aandeel van *BERD* is in België relatief hoog (69% t.o.v. 63% gemiddeld over de beschouwde landen), terwijl het aandeel *GOVERD* eerder laag uitvalt (21% t.o.v. 26% gemiddeld). Wat de financiering betreft, wordt gestreefd (zie ook eerder) naar een verhouding 1/3 publiek en 2/3 privaat. Voor België blijft het aandeel publiek gefinancierde O&O-uitgaven steken op 28%.

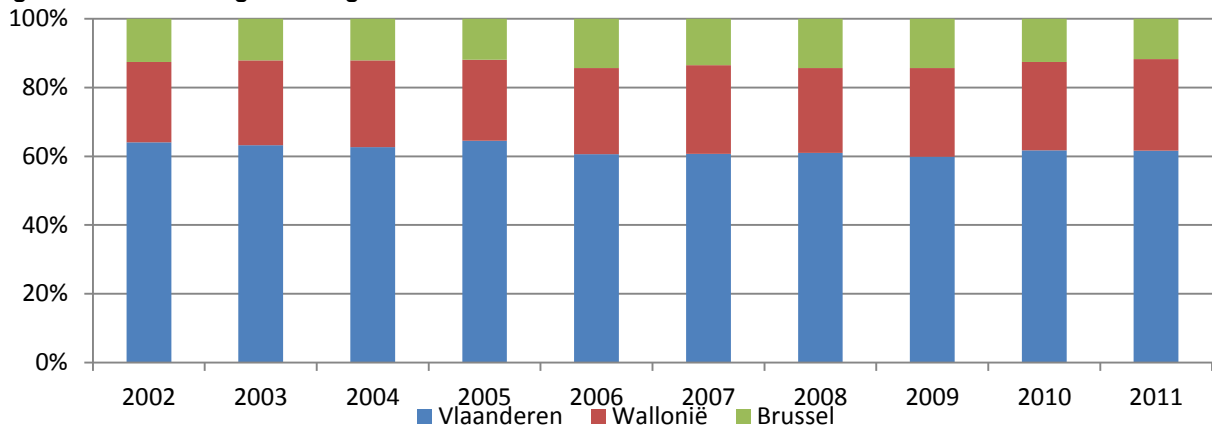
Figuur 1 GERD en componenten in een selectie van Europese landen, in % BBP

Bron: eigen berekeningen op basis van OESO, Main Science and Technology Indicators (MSTI).

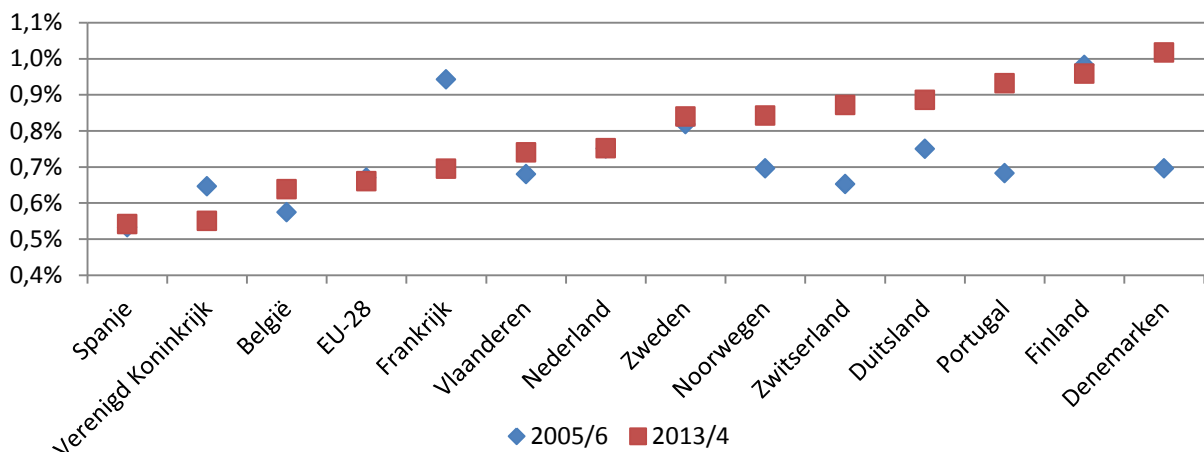
Noot: cijfers voor 2013 m.u.v. Duitsland en het Verenigd Koninkrijk (2012).

Figuur 2 illustreert de bijdrage van de drie gewesten in de totale Belgische O&O-uitgaven, zoals kan worden afgeleid uit data van de OESO. Vlaanderen neemt ongeveer 62% van de totale Belgische O&O-uitgaven voor haar rekening, Wallonië 26% en Brussel 12%.

Figuur 2 GERD in België en de gewesten.

Bron: eigen berekeningen op basis van OESO, Main Science and Technology Indicators, Regional Statistics.

Gebruik makend van gegevens uit de begrotingskredieten zoomt Figuur 3 iets dieper in op het aandeel publiek gefinancierde O&O-uitgaven in een selectie van Europese landen en Vlaanderen (zie paragraaf 4 voor meer details). Sinds 2005 is België slechts licht vooruit gegaan op vlak van *GBARD* (+0.06% van het BBP). Ook Vlaanderen blijft min of meer ter plaatse trappelen. De *GBARD* bedroeg in België en Vlaanderen in 2013 respectievelijk 0.64% en 0.74%. Het aandeel publiek gefinancierde O&O-uitgaven in België blijft zo beperkt in internationaal perspectief. Vlaanderen bevindt zich in de middenmoot. De kloof met het target van 1% blijft omvangrijk. Vooral Denemarken, Portugal, Zwitserland, Noorwegen en Duitsland kenden sinds 2005 een duidelijke toename in *GBARD*, terwijl Frankrijk een sterke terugval kende.

Figuur 3 Evolutie *GBARD* (in % BBP) in een selectie van Europese landen

Bron: OESO, Main Science and Technology Indicators. Vlaamse cijfers: eigen berekeningen op basis van gegevens Federaal Wetenschapsbeleid, Speurgids Innoveren en Ondernemen 2015 en INR.

■ **Kerncijfers voor België, 2013:**

O&O-intensiteit: 2,28 % (streefdoel = 3%)

BERD/GERD: 69%

GOVERD/GERD: 9%

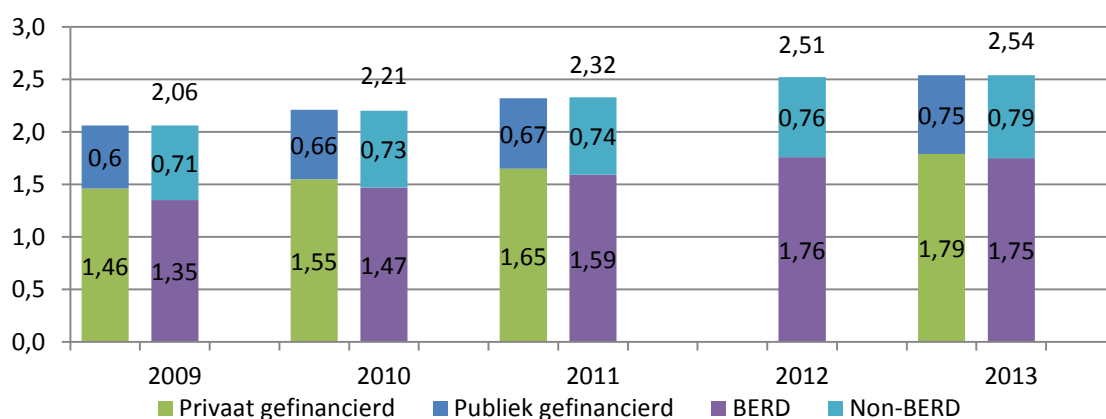
GBARD/BBP: 0,64 % (streefdoel = 1%)

5 Cijfers voor Vlaanderen

5.1 Resultaten op basis van de O&O-enquêtes

Figuur 4 bekijkt de totale uitgaven voor O&O in Vlaanderen en haar componenten, telkens uitgedrukt in % van het Vlaamse BBP (ESR2010). Merk dat de cijfers in Figuur 5 gebaseerd zijn op de resultaten van de O&O-enquêtes, en daarom slechts tot 2013 beschikbaar zijn. Vlaanderen spendeert vandaag ongeveer 2.54 % van haar BBP aan uitgaven voor O&O, wat beter is dan het Belgische gemiddelde. De tendens is ook stijgend sinds 2009. Hierbij valt op dat vooral het privaat gefinancierde deel een sterke toename heeft gekend (van 1.46 % in 2009 tot 1.79 % in 2013).

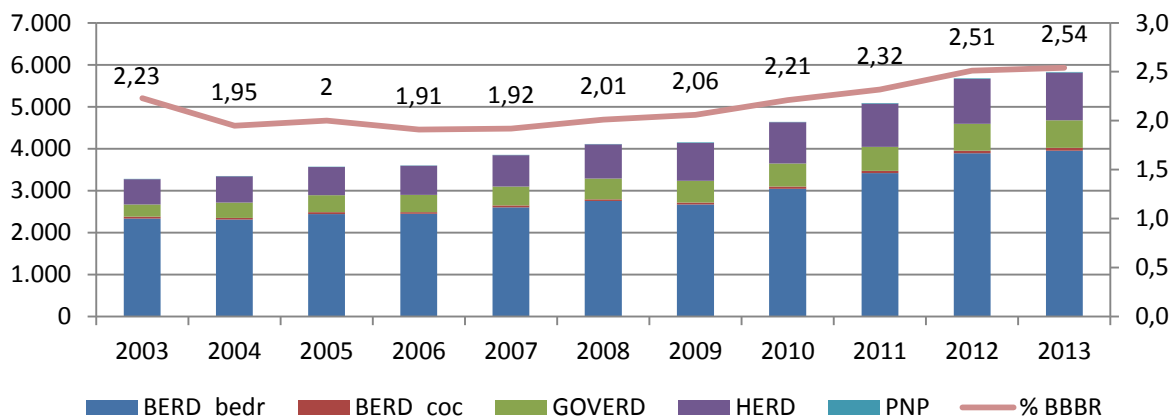
Figuur 4 GERD en componenten in Vlaanderen, in % van het Vlaamse BBP, 2009-2013.

Bron: eigen berekeningen o.b.v. speurgids 2015, ECOOM (3%-nota) en INR. Cijfers O&O-enquêtes.

Figuren 5 en 6 en Tabel 1 gaan iets meer in detail door *BERD* op te delen in een deel dat wordt uitgevoerd door collectieve onderzoekscentra (*coc*) en een deel uitgevoerd door bedrijven (*bedr*). *Non_BERD* wordt uitgesplitst in *GOVERD*, *HERD* en *PNP*. We nemen deze figuur op zonder bespreking.

Figuur 5 Componenten van GERD in Vlaanderen, in € k. (linkeras) en in % van het Vlaamse BBP (rechteras)

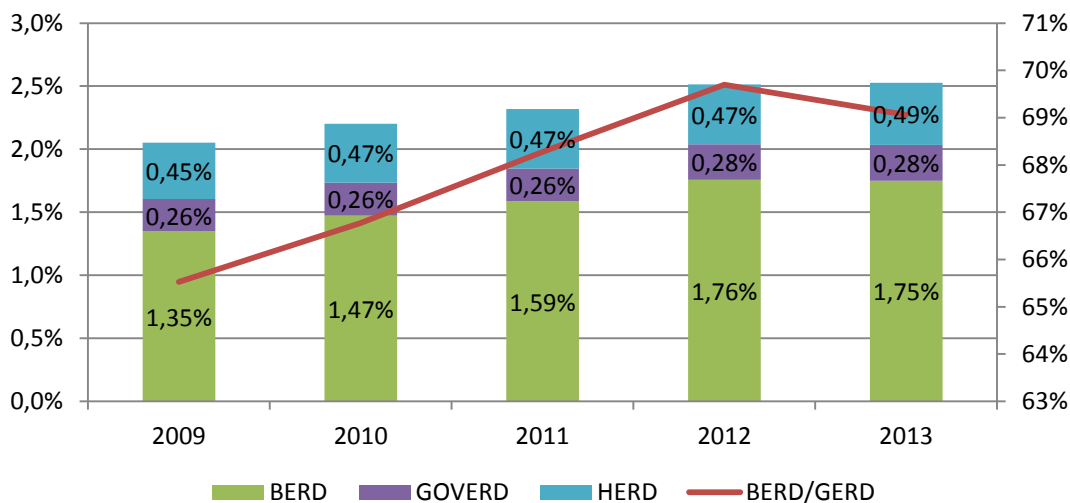
Bron: zie Figuur 4.

Tabel 1: Componenten van GERD in Vlaanderen, in € k, lopende prijzen.

Uitvoeringssector	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
BERD_bedr	2.441	2.446	2.601	2.752	2.670	3.045	3.416	3.892	3.956
BERD_coc	44	43	49	44	48	54	57	64	69
GOVERD	410	414	451	491	517	549	572	635	652
HERD	668	690	741	820	904	984	1.032	1.069	1.136

Bron: zie Figuur 4.

Figuur 6 GERD-componenten als percentage van het BBPR (linkeras) en aandeel BERD in GERD (rechteras)

Bron: zie Figuur 4.

■ Kerncijfers voor Vlaanderen, 2013:

O&O-intensiteit: 2,54 % (streefdoel = 3%)

BERD/GERD: 69%

GOVERD/GERD: 11%

Publiek gefinancierd aandeel GERD: 0,75 %

GBARD/BBPR: 0,74 % (streefdoel = 1%, zie paragraaf 4.2.)

5.2 Analyse van de begrotingskredieten (GBARD)

5.2.1 Vlaamse O&O-kredieten sinds 2010

De GBARD-cijfers voor de Belgische federale en regionale overheden worden in onderstaande Tabel 2 aangereikt. De berekeningen gebeuren door de federale Overleggroep CFS/STAT en het Federaal Wetenschapsbeleid. Zoals eerder vermeld worden de Vlaamse cijfers aangereikt door het Departement EWI na overleg met de individuele beleidsdomeinen. Merk dat het aandeel in de kredieten van de EU-onderzoeksprogramma's niet wordt meegenomen in deze cijfers.

Tabel 2: Overheidskredieten voor O&O per overheid per jaar (in € k en lopende prijzen).

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016BO
Federale overheid	563,46	569,17	591,37	601,23	601,45	.	.
Vlaamse Overheid	1.224,02	1.227,58	1.236,01	1.243,64	1.396,60	1.307,62*	1.329,92*
Franse Gemeenschap	290,09	305,20	313,01	309,35	314,84	.	.
Waals Gewest	263,58	262,20	312,22	338,57	379,64	.	.
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	33,90	31,40	36,95	29,81	34,44	.	.
Totaal BOKOO/GBARD	2.375,05	2.395,55	2.489,55	2.522,59	2.726,97	.	.

Bron: Federaal Wetenschapsbeleid, CFS/STAT: tot 2014 op basis van definitieve begrotingsgegevens, Vanaf 2015 op basis van Vlaamse cijfers in de speurgids 2015 en STI in Flanders 2014.

De cijfers voor de Vlaamse overheid in Tabel 2 zijn de stricto sensu. Om de totale Vlaamse GBARD-cijfers te berekenen moet rekening gehouden worden met (i) het Vlaams aandeel in de federale O&O-kredieten (verdeelsleutel ESA aan 35.5% Vlaams en rest federale kredieten aan 56% Vlaams) en het Vlaams aandeel in de kredieten van de EU-onderzoeksprogramma's. In 2015 voorzag de Vlaamse overheid (stricto sensu) vanuit de begroting € 1.307 mln. aan middelen voor O&O, wat neerkomt op 0.55% van het geraamde Vlaamse BBP (ESR2020, bron: INR). Het Vlaams aandeel in de federale O&O-kredieten (verdeelsleutel ESA aan 35.5% Vlaams en rest federale kredieten aan 56% Vlaams) en het Vlaams aandeel in de kredieten van de EU-onderzoeksprogramma's bedroegen voor 2015 respectievelijk € 301,21 mln. en € 160 mln. Zo komen de totale Vlaamse O&O-uitgaven in 2015 neer op € 1.768 mld., ofwel 0.74% van het Vlaamse BBP, min of meer status quo met 2013.

$$GBARD = O\&O_{kredieten} + Vlaams_aandeel_in_federale_O\&O_{kredieten} + Vlaams_aandeel_in_EU_KP$$

We merken dus op dat meer dan een kwart van de totale Vlaamse O&O-kredieten in de GBARD voortvloeien uit de federale O&O-kredieten of uit de Europese onderzoeksprogramma's.

5.2.2 Gesimuleerd groeipad 2016-2020

Onderstaande Tabel 3 simuleert het groeipad van de Vlaamse O&O-uitgaven op basis van de verwachte investeringen en aangekondigde opstappen. We integreren de recentste informatie tot en met de begrotingsopmaak 2016.

Het gesimuleerde groeipad wijkt af van dat in de Speurgids Ondernemen en Innoveren 2015. Zo zijn de gegevens voor het geschatte regionale BBP in de speurgids gebaseerd op het ESR95-rekeningenstelsel. Onze berekening baseert zich daarentegen op het ESR2010-rekeningenstelsel (bron tot 2014: INR; bron prognoses: Hermreg, juni 2015)⁵.

⁵ Daarnaast beschouwde de speurgids de gecumuleerde middelen voor O&O en het bedrijfsleven foutief als jaarlijkse opstap. Dit leidde bijgevolg tot een sterke vertekening in de geraamde Vlaamse O&O-overheidskredieten.

Tabel 3: Gesimuleerd groeipad O&O-overheidskredieten, 2015-2020, in € mln.

	2013	2014	2015	2016BO	2017r	2018r	2019r	2020r
Opstap middelen O&O en bedrijfsleven			20*	5*	195	0	280	-
Opstap integratiedecreet EWI			1	0,9	2	5	4,9	-
Opstap integratiedecreet OV			10,25	9,9	10,35	10,05	10,35	-
FFEU middelen			5	6,5	5	5	5	-
O&O-budget Vlaamse overheid (1)	1.243,64	1.396,60	1.307,62	1.329,92	1.542,27	1.562,32	1.862,57	1.862,57
Vlaams aandeel federale overheid			301,21	307,23	313,38	319,64	326,04	332,56
Vlaams aandeel EU-KP			160	163,20	166,46	169,79	173,19	176,65
O&O-overheidskredieten	1.704,70	1.851,90	1.768,83	1.800,35	2.022,11	2.051,75	2.361,8	2.371,78
Geraamd Vlaams BBP (*)	230.069	233.432	239.850	246.344	252.896	260.372	268.048	276.054
In % Vlaams BBP	0,74	0,79	0,74	0,73	0,80	0,79	0,88	-
Noodzakelijke extra kredieten om 1%-norm te behalen								+388.76

Bron: Eigen berekeningen op basis van Speurgids 2015, STI in Flanders 2014, CFS/STAT en de Vlaamse begrotingen voor 2015 en 2016. Vanaf 2017 zijn de cijfers ramingen.

Noot: Vlaams BBP op basis van ESR2010-rekeningenstelsel (bron tot 2014: INR; bron prognoses: Hermreg, juni 2015).

Belangrijke bemerkingen bij bovenstaande tabel:

- Om tegen 2020 een publiek-gefinancierde O&O-intensiteit ($=GBARD/GERD$) van 1% te behalen is, bovenop de reeds voorziene extra begrotingsmiddelen voor O&O in het groeipad, een extra opstap van € 388,76 mln. vereist, ofwel € 97,19 mln. per jaar vanaf 2017.
- Van de voorziene € 25 mln. aan middelen opstap O&O en bedrijfsleven voor 2015 en 2016 (zie * in de tabel) wordt verondersteld dat deze voor 100% aan O&O worden gespendeerd. De begroting 2016 leert dat dit niet het geval is: slechts € 8 mln. van de gecumuleerde € 25 mln. aan extra middelen werd in 2016 toegewezen aan O&O (TBM en klinische mandaten), de overige middelen gaan naar het bedrijfsleven (KMO-groeisubsidie, ondernemerschapsondersteuning, Screen Flanders). Dit impliceert dat de jaarlijkse O&O-overheidskredieten, in elk geval voor 2016, € 17 mln. lager liggen. Gelijkaardig kan van de € 20 mln. opstap in 2015 slechts ongeveer de helft (€ 10,26 mln.) als O&O beschouwd worden.
- Ook vanaf 2017 gaan we er in de tabel van uit dat elke opstap integraal naar O&O gaat. Naar grote waarschijnlijkheid zal dit niet het geval zijn. Bovendien kan het voorziene groeipad, dat niet decretaal is verankerd, nog onderhevig zijn aan besparingen.

In elk geval zijn nog grote inspanningen nodig, wil de Vlaamse overheid het engagement van 1%-publieke O&O-financiering tegen 2020 waarmaken. Conservatieve schattingen gaan in de richting van een extra noodzakelijk bedrag van € 389 mln. tegen 2020, bovenop het reeds voorziene groeipad aan EWI-begrotingsmiddelen.

6 Horizontaal Begrotingsprogramma Wetenschapsbeleid

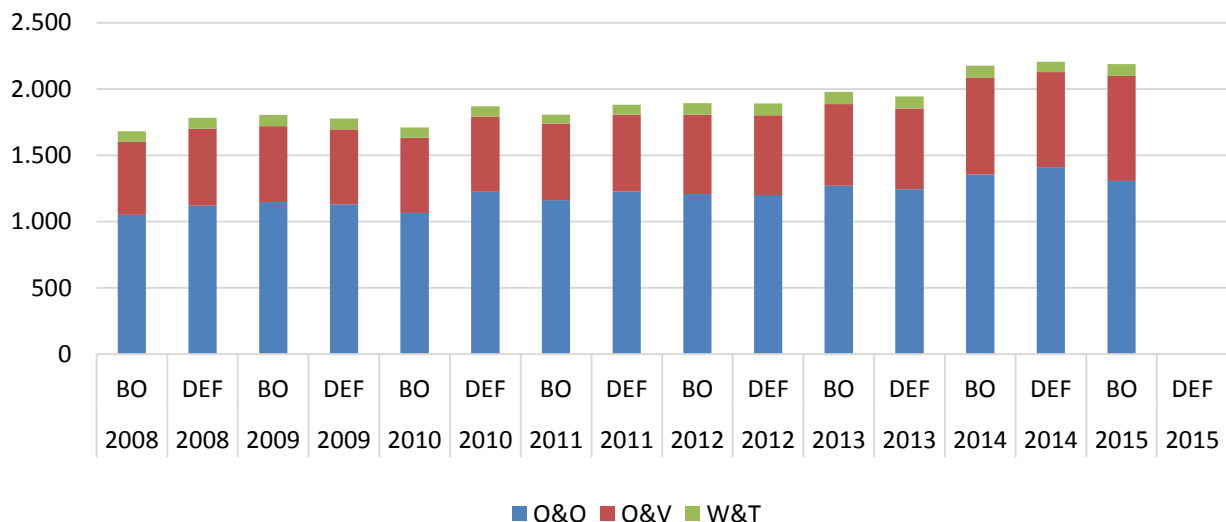
De totale uitgaven voor Vlaamse wetenschappelijke activiteiten (O&O, O&V, W&T) worden gevat onder de noemer “Horizontaal Begrotingsprogramma Wetenschapsbeleid (HBPWB)”. Ze worden opgedeeld in het Eigenlijk Wetenschapsbeleid (EWI en OV) en het Niet-Eigenlijk Wetenschapsbeleid: wetenschapsbeleid waarvoor de bevoegdheid bij de beleidsdomeinen zelf ligt en er op gericht is het eigen beleid wetenschappelijk te ondersteunen en gestalte te geven. Het HBPWB is aldus **ruimer dan de pure O&O-middelen**.

Het eigenlijk wetenschapsbeleid (binnen EWI en OV) maakt ongeveer 93.91% van het totaal HBPWB uit. In 2015 betrof het € 2.057 mld. op een totaal van € 2.173 mld. Merk dat niet alle uitgaven voor wetenschapsbeleid binnen de departementen EWI en OV behoren tot het eigenlijk wetenschapsbeleid. Zo wordt de subsidie voor cofinanciering van het steunpunt Ondernemen en Regionale economie (en vanaf 2016 de financiering van het nieuwe steunpunt Economie en Ondernemerschap) niet bij het eigenlijk wetenschapsbeleid gerekend. Ook binnen onderwijs en Vorming wordt iets meer dan € 5 mln. aan niet-eigenlijke middelen voor wetenschapsbeleid voorzien.

$$HBPWB = Eigenlijk_WB + Niet_Eigenlijk_WB = O\&O + W\&T + O\&V$$

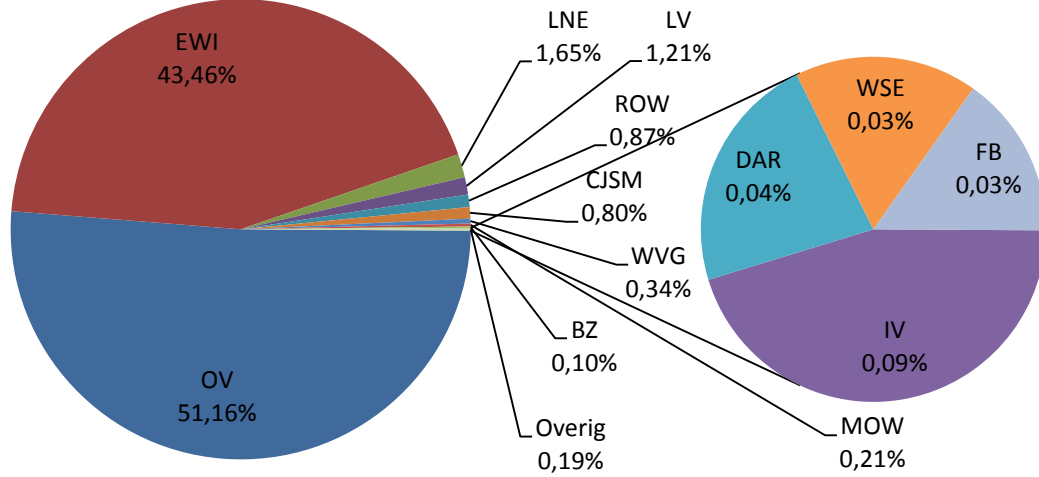
Figuur 7 toont de evolutie van totale begrotingskredieten voor HBPWB sinds 2008 opgesplitst naargelang ze betrekking hebben op O&O, O&V of W&T. Figuur 8 toont het aandeel van de Vlaamse beleidsdomeinen in het totale Vlaamse budget voor wetenschapsbeleid (2015 BO). Figuur 9 illustreert de evolutie van de kredietlijnen per beleidsdomein sinds 2008 BO.

Figuur 7 Evolutie totaal horizontaal begrotingsprogramma wetenschapsbeleid (HBPWB, € mln.)

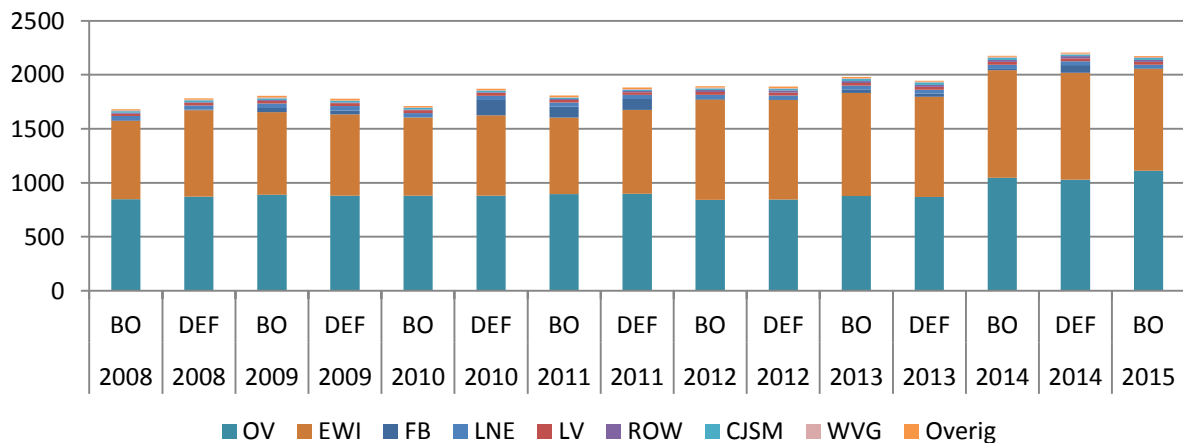
Bron: Speurgids 2015 Ondernemen en Innoveren

Figuur 8 Aandeel Vlaamse beleidsdomeinen in totaal Vlaams budget voor wetenschapsbeleid, 2015 BO.

Bron: speurgids 2015 Ondernemen en Innoveren

Figuur 9 Evolutie Vlaamse kredietlijnen voor wetenschapsbeleid per beleidsdomein, € mln.

Bron: eigen berekeningen o.b.v. Speurgids 2015 Ondernemen en Innoveren

Lijst met figuren en tabellen

Figuren

Figuur 1 GERD en componenten in een selectie van Europese landen, in % BBP	10
Figuur 2 GERD in België en de gewesten.	11
Figuur 3 Evolutie <i>GBARD</i> (in % BBP) in een selectie van Europese landen.....	11
Figuur 4 GERD en componenten in Vlaanderen, in % van het Vlaamse BBP, 2009-2013.....	12
Figuur 5 Componenten van GERD in Vlaanderen, in € k. (linkeras) en in % van het Vlaamse BBP (rechteras).....	12
Figuur 6 GERD-componenten als percentage van het BBPR (linkeras) en aandeel BERD in GERD (rechteras).....	13
Figuur 7 Evolutie totaal horizontaal begrotingsprogramma wetenschapsbeleid (HBPWB, € mln.)	16
Figuur 8 Aandeel Vlaamse beleidsdomeinen in totaal Vlaams budget voor wetenschapsbeleid, 2015 BO.....	17
Figuur 9 Evolutie Vlaamse kredietlijnen voor wetenschapsbeleid per beleidsdomein, € mln.....	17

Tabellen

Tabel 1: Componenten van GERD in Vlaanderen, in € k, lopende prijzen.	13
Tabel 2: Overheidskredieten voor O&O per overheid per jaar (in € k en lopende prijzen).	14
Tabel 3: Gesimuleerd groeipad O&O-overheidskredieten, 2015-2020, in € mln.....	15